Republiková únia zamestnávateľov, Digital Park III, Einsteinova 19, 851 01 Bratislava 5
tel.: +421-2-3301 4280, ruz@ruzsr.sk, www.zamestnavatelia.sk

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

COM(2025)989 Návrh NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/956, pokiaľ ide o rozšírenie rozsahu jeho pôsobnosti na nadväzujúci tovar a opatrenia proti obchádzaniu

https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LPEU/2026/113

Materiál v pripomienkovom konaní do 27.07.2026

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál predkladá do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky ako iniciatívny návrh.

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:
Po prechodnom období, ktoré sa uplatňuje od októbra 2023, sa ďalšia fáza mechanizmu CBAM začína v januári 2026 s postupným zavádzaním stanovovania cien uhlíka v prípade viazaných emisií v dovážaných výrobkoch. Celkovým cieľom legislatívneho návrhu je posilniť účinnosť mechanizmu CBAM, a tým znížiť emisie skleníkových plynov a bojovať proti zmene klímy na celom svete.

V záujme zabezpečenia účinného vykonávania mechanizmu CBAM sa návrhom zmení nariadenie o mechanizme CBAM s cieľom riešiť tri hlavné otázky. Po prvé, návrhom sa rozšíri rozsah pôsobnosti mechanizmu CBAM, aby sa riešilo riziko úniku uhlíka v prípade výrobkov v ďalšej časti hodnotového reťazca výrobkov z ocele a hliníka, ktoré v súčasnosti patria do rozsahu pôsobnosti mechanizmu CBAM. Po druhé, návrh bude riešiť pokusy vyhýbať sa plneniu povinností v rámci mechanizmu CBAM. Po tretie, návrhom sa zlepšia technické pravidlá priraďovania emisií k elektrine s cieľom podporiť dekarbonizáciu jej dovozu. Návrh prinesie aj niekoľko malých zjednodušení a zlepšení uplatňovania mechanizmu tam, kde je to potrebné, a umožní vytvorenie integrovanej oblasti CBAM s krajinami EZVO, ktoré sú členmi EHP.

Postoj RÚZ k materiálu

Cieľom legislatívneho návrhu nariadenia proti obchádzaniu je posilniť účinnosť mechanizmu CBAM, a tým znížiť emisie skleníkových plynov a bojovať proti zmene klímy na celom svete. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky, ktoré navrhujeme zapracovať do pozície a následne uplatňovať pri rokovaniach na úrovni EÚ.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k časti II (Stanovisko SR), bodu 2 (Pozícia SR), časť Únik uhlíka v prípade nadväzujúcich výrobkov

Pozícia SR podporuje zahrnutie pre-consumer steel scrap medzi prekurzory už v tomto štádiu návrhu, hoci zároveň požaduje dôkladné posúdenie vplyvov tohto opatrenia na konkurencieschopnosť a fungovanie trhu so šrotom. To naše obavy reflektuje iba čiastočne. Z nášho pohľadu má analýza vplyvov predchádzať rozhodnutiu o zahrnutí železného šrotu medzi prekurzory; preto žiadame jeho vyňatie v tomto štádiu a opätovné posúdenie až na základe výsledkov analýzy.

2. Zásadná pripomienka k časti II (Stanovisko SR), bodu 2 (Pozícia SR), časť Únik uhlíka v prípade nadväzujúcich výrobkov

Pozícia SR sa nevyjadruje k, resp. neobsahuje zmienku o tom, že je potrebné, aby sa sankcie pri všetkých ostatných prípadoch obchádzania (tzn. menej rizikových alebo ak sa neuplatňujú štandardné emisné hodnoty) mali uplatňovať retroaktívne od momentu identifikácie obchádzania, aby bol zachovaný ich sankčný účinok.

3. Zásadná pripomienka k časti II (Stanovisko SR), bodu 2 (Pozícia SR), časť Ďalšie navrhované úpravy mechanizmu CBAM

Pozícia SR sa nevyjadruje k otázke výnimky pre inward processing, resp. pre režim aktívneho zušľachťovacieho styku. Z pohľadu USSK je potrebné podporiť odstránenie tejto výnimky, keďže jej zachovanie bude vytvárať stimul na využívanie dovážaných polotovarov alebo vstupov z tretích krajín na spracovanie v EÚ a následný re-export namiesto využívania výrobkov vyrobených v EÚ, čím by sa oslabovala environmentálna integrita CBAM aj európske hodnotové reťazce.

4. Zásadná pripomienka k časti II (Stanovisko SR), bodu 2 (Pozícia SR), časť s názvom: Ďalšie navrhované úpravy mechanizmu CBAM

Za nový druhý odsek navrhujeme vložiť nový tretí odsek v znení: „Článok 6: Slovenská republika nesúhlasí s novými informačnými povinnosťami, ktoré bude potrebné uvádzať vo vyhláseniach CBAM.“.

Odôvodnenie:
Navrhovaným doplnením čl. 6 ods. 2 nariadenia CBAM o nové písm. e) a f) sa ustanovuje, aby vyhlásenie CBAM po novom obsahovalo aj dôkazy o tom, že tovar bol vyrobený v deklarovanom zariadení a v skutočnom čase výroby, ako aj dôkazy preukazujúce, že v prípadoch identifikovaných ako vystavené vysokému riziku zneužívania sa toto riziko nenaplnilo. Takto formulovaná povinnosť však ukladá autorizovanému CBAM deklarantovi dôkazné bremeno v oblastiach, ktoré spravidla nemá možnosť fakticky ani právne ovplyvniť. Autorizovaný CBAM deklarant zvyčajne nie je prevádzkovateľom výrobného zariadenia v tretej krajine a nemá prístup k interným výrobným a časovým údajom, ani k dokumentácii umožňujúcej jednoznačne preukázať miesto a presný čas výroby konkrétne dovezeného tovaru, a to najmä v podmienkach zložitých globálnych dodávateľských reťazcov a pri komoditných výrobkoch. Navrhovanú úpravu považujeme v praxi za nevykonateľnú a zároveň za v rozpore so zásadou právnej istoty, nakoľko rozsah a forma požadovaných dôkazov nie je v nariadení žiadnym spôsobom vymedzená.

5. Zásadná pripomienka k časti II (Stanovisko SR), bodu 2 (Pozícia SR), časť s názvom: Ďalšie navrhované úpravy mechanizmu CBAM

Za pôvodný druhý odsek k článku 9 navrhujeme vložiť nový odsek v znení: „Článok 19: Slovenská republika nesúhlasí s novou požiadavkou na poskytnutie dôkazov o tom, že dovezený tovar bol vyrobený v konkrétnom zariadení.“.

Odôvodnenie:
Navrhované doplnenie čl. 19 o ods. 2a umožňuje v rámci preskúmania vyhlásenia CBAM požadovať od autorizovaného CBAM deklaranta dôkazy o tom, že dovezený tovar bol vyrobený v konkrétnom zariadení, hoci deklarant spravidla nie je prevádzkovateľom výrobného zariadenia a nemá objektívnu možnosť takýto dôkaz získať a zabezpečiť. Navrhovanú úpravu považujeme v praxi za nevykonateľnú a zároveň za v rozpore so zásadou právnej istoty, nakoľko rozsah a forma požadovaných dôkazov nie je v nariadení žiadnym spôsobom vymedzená.

6. Zásadná pripomienka k časti II (Stanovisko SR), bodu 2 (Pozícia SR), časť Ďalšie navrhované úpravy mechanizmu CBAM

Pozícia SR k čl. 9 (medzinárodné kredity) zdôrazňuje, aby v prípade umožnenia využívania medzinárodných kreditov podľa článku 6 Parížskej dohody v rámci mechanizmu CBAM boli stanovené podmienky a kritériá plne v súlade so štandardmi a požiadavkami ustanovenými legislatívou Európskej únie. Tu požadujeme spresniť, že podmienky ich prípadného uznávania pod CBAM musia byť symetrické s režimom pod EU ETS. Ak takéto kredity nie sú akceptované v rámci EU ETS, nemali by byť akceptované ani pod CBAM, aby nevznikla asymetria v neprospech výrobcov v EÚ.

7. Zásadná pripomienka k časti II (Stanovisko SR), bodu 2 (Pozícia SR), časť Ďalšie navrhované úpravy mechanizmu CBAM

Pri článku 27a je pozícia SR síce kritická a upozorňuje na potrebu jasných kritérií, transparentného procesu, riadneho odôvodnenia a právnej istoty, z pohľadu USSK je ale nedostatočná. USSK vyslovene nepodporuje zavedenie zrýchlených/núdzových procedúr podľa článkov 27a a 28a v navrhovanej podobe, keďže môžu vytvárať právnu neistotu. Z nášho pohľadu by preto bolo vhodné, aby pozícia SR išla nad rámec požiadavky na spresnenie kritérií a podporila zachovanie len existujúcich postupov udeľovania výnimiek (nie 27a/28a).

Zdroj:

https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/383